

Notații la competiția amatorilor

Întrecerea echipelor de teatru ale artiștilor amatori s-a încheiat. Pentru ca să ajungă în finală și să poată concura la un premiu, fiecare dintre echipele participante trebuia să se prezinte cu spectacolul în fața juriului, nu în premieră, ci după un număr de reprezentații cu public. E foarte bine așa. Formațiile de teatru sînt determinate, prin această prevedere a regulamentului-cadru, să aibă o activitate continuă și eficientă. Este cel mai de seamă câștig al acestei a treia ediții a festivalului. El trebuie subliniat în capul locului, pentru a fi păstrat și stimulat în continuare, pentru a conferi acestei ample manifestări a muncii și creației tot mai multă vigoare și eficiență. Continuitatea activității echipelor de teatru, îmbinată cu prezentarea spectacolelor lor unui public tot mai numeros, a fost remarcată de tovarășul secretar general al partidului, în expunerea la Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii: „Mii, zeci de mii de colective de oameni ai muncii, unind sute și sute de mii de participanți la activitatea cultural-artistică și de creație, au ridicat nivelul întregii munci politico-educative“.

Pe marginea actualei ediții se pot face multe constatări îmbucurătoare. Competiția echipelor de teatru a cîștigat în amploare și calitate prin participarea numeroaselor teatre muncitorești care au luat ființă în ultimii doi ani. Teatrele populare și-au consolidat pozițiile, activitatea lor devenind ritmică, susținută. Casele de cultură ale tineretului și ale militarilor, echipele sătești sînt mai numeroase și, fără îndoială, mai valoroase decît în precedentele ediții ale festivalului.

Echipele laureate sînt multe la număr. Este o consecință firească a faptului că a sporit considerabil numărul formațiilor participante și că a crescut mult valoarea spectacolelor realizate de amatori. Prin repertoriul ales, prin calitatea spectacolelor realizate, s-au impus, în etapa finală; teatre populare cu vechi tradiții, ca Teatrul popular din Urziceni (*Năpasta* de I. L. Caragiale), Teatrul popular din Giurgiu (*Să nu-ți faci prăvălie cu scară* de Eugen Barbu), Teatrul popular din Focșani (*Piticul din grădina de vară* de D. R. Popescu), Teatrul popular din Vatra Dornei (*Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* de Horia Lovinescu), Teatrul popular din Buzău (*Anchetă asupra unui tînăr care nu a făcut nimic* de Adrian Dohotaru), Teatrul popular din Lugoj (*Un loc pe terasă* de Mihai Ispirescu), Teatrul popular din Rîmnicu Vilcea (*Lăpușeanu*, scenariu dramatic de Dan Micu) și altele. S-au situat printre cele mai bune formații: Teatrul Muncitoresc I.C.T.B. (*Vinzări-cumpărări* de D. Solomon), Teatrul Muncitoresc „Electronica“ (*Nu sîntem îngeri* de Paul Ioachim), Teatrul Muncitoresc „Semănătoare“ (*Cuibul de Tudor Popescu*). Teatrul Muncitoresc „Măgurele“ (*Simbătă la Veritas* de M. R. Iacoban), Formația de teatru a Casei Armatei din Medgidia (*Clipa*, după romanul lui Dinu Săraru), Formația de teatru a Inspectoratului Municipiului București (*La ora 22 precis* de Tudor Negoită). Acestea sînt doar cîteva exemple, alese dintre numeroasele laureate. Diversitatea repertoriului, calitatea reprezentațiilor, multitudinea de forme de exprimare, de la teatrul nescris sau folcloric la formula de spectacol clasic, reprezintă un mare cîștig al actualei ediții a festivalului.

Totodată, se cer formulate unele observații critice, unele sugestii pe care, credem, cu toții, organizatori ai viitoarelor ediții, activiști culturali, artiști amatori și profesioniști, vor trebui să le aibă în vedere.

Mai înainte de toate, cu privire la repertoriu: multe formații de teatru și-au ales cu exigență piesa pentru concurs, așa cum s-a putut vedea din exemplele oferite, au abordat lucrări valoroase, mai vechi sau mai noi, cîntărindu-și, totodată, bine forțele, capacitatea de a acoperi cerințele interpretării. Cele de mai sus se referă mai cu seamă la teatrele populare și muncitorești, la casele de cultură ale tineretului.

Allele, însă, mai numeroase, n-au folosit aceleași criterii. Sînt prezente, în repertoriul multor formații, lucrări dramatice învechite, pe care timpul nu le-a validat; lucrări hibride, rod al ambițiilor locale, care nu pot, n-au cum pune în lumină talentul actorilor, întreaga lor capacitate interpretativă. Lipsesc din repertoriul multor formații piesele valoroase scrise în ultimii ani, precum și piesele din patrimoniul clasic național. Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, centrele județene de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de mase pun la îndemîna tuturor formațiilor numeroase texte tipărite sau multiplicat. Consultarea lor stă la îndemîna oricui. Vorbim mereu și cu deplină îndreptățire despre necesitatea colaborării profesioniștilor cu amatorii. Încă de la acest moment, al alegerii repertoriului, trebuie să se facă simțită această colaborare. Nu neapărat numai viitorul regizor (profesionist) al spectacolului echipei amatoare o face. Își pot spune cuvîntul și secretarul literar, criticul de teatru, actorul, cu mai îndelungată lor experiență și cu priceperea lor profesională.

Observațiile pe care le consemnăm sînt cît se poate de evidente pentru oricine a participat, ca membru al juriului sau corespondent de presă, la manifestările festivalului, în oricare dintre etapele lui.

Și, fiindcă veni vorba de etape. Regulamentul-cadru, bine chibzuit, stabilește criteriile precise de promovare a formațiilor artistice în etapele superioare. Se au în vedere (și se notează!) calitatea opțiunii repertoriale, calitatea spectacolului și (nu în ultimul rînd!) activitatea formației, numărul de reprezentații realizat pînă la intrarea în concurs.

Or, nu puține au fost formațiile de teatru, promovate în etapa interjudețeană, care au avut o activitate slabă. De unde se vede că, ignorînd prevederile regulamentului-cadru, multe jurii județene au promovat, cu prea mare ușurință, în etapele interjudețene, formații cu activitate efemeră.

Aceeași lipsă de exigență a făcut ca în etapa interjudețeană să fie prezente și spectacole nerealizate sau nefinisate, singurul cîștig al acestei participări fiind sub raport statistic. Evident, statistica își are rostul ei, dar juriile interjudețene și republicane, comisia centrală, au acum suficientă experiență pentru a nu lua în seamă exclusiv acest criteriu.

Pe de altă parte, promovarea unui număr prea mare de formații în etape su-

perioare mai înscamnă și dilatarea exagerată a duratei recomandate de comisia centrală pentru desfășurarea manifestărilor.

Mai e de consemnat un fenomen aproape general: absența publicului la reprezentațiile din competiția propriu-zisă. Care să fie cauzele? Una ține, cu siguranță, de priceperea și interesul organizatorilor. Zelul de necontestat al gazdelor, solitudinea lor, s-au îndreptat, în exclusivitate, înspre asigurarea condițiilor optime pentru formațiile participante. Dar sălile au rămas uneori goale. Nu de puține ori, formațiile de teatru își prezentau spectacolele în fața celor citorva membri ai juriilor. Acesta să fie rostul marii întreceri? Stabilirea ierarhiilor valorice? Atribuirea premiilor? Numai atît?

O altă cauză ține și de locul unde se desfășoară o etapă sau alta a festivalului. De pildă, unul dintre centrele de desfășurare a etapei republicane a fost la Constanța, în aceleași zile cînd aici avea loc și manifestarea teatrelor profesioniste „Seri de teatru antic“, precum și alte reprezentații teatrale. E aproape cu neputință, în aceste condiții, să asiguri spectatori, tuturor. Credem că, pe viitor, etapele superioare ale acestei mari întreceri ar trebui planificate în localitățile unde nu funcționează instituții profesioniste de spectacole. S-ar realiza, în acest fel, puncte de fierbinte interes cultural-artistice pentru aceste localități, iar perspectiva neplăcută a spectacolelor fără public ar dispărea.

În sfîrșit, o problemă care nu ține, fără îndoială, de regulamentul-cadru al festivalului, ci de împrejurările concrete. Etapa republicană a concursului formațiilor de teatru s-a desfășurat în mai multe localități. Și teatrele profesioniste și-au disputat laurul într-o întrecere finală desfășurată pe mai multe scene. Dar juriul care a văzut și judecat spectacolele a fost unul singur. În cazul formațiilor de teatru amatoare, însă, juriul central a fost subdivizat în trei grupe, fiecare dintre ele văzînd doar o parte a spectacolelor prezente în finală. În aceste condiții, privirea de ansamblu nu există, prețuirea, cîntărirea, aprecierea, ierarhizarea valorilor este, în mod inevitabil, relativă. Comisia centrală va trebui, după părerea noastră, să aibă în vedere această situație și să găsească formula cea mai potrivită; în primul rînd, să găsească perioada optimă (altă decît în acest an, la această ediție), în care să fie posibilă organizarea etapei republicane, în serii succesive sau într-o singură serie, ca la cea de-a doua ediție a festivalului, dar în prezența unui juriu central unic.